

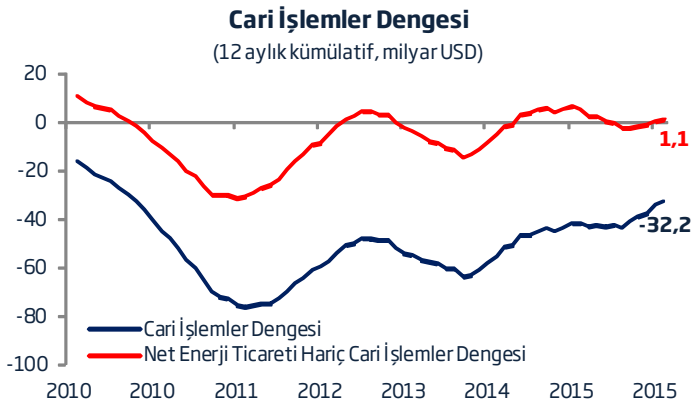
Ödemeler Dengesi - Aralık 2015

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Aralık ayında cari açık 5,1 milyar USD seviyesinde...

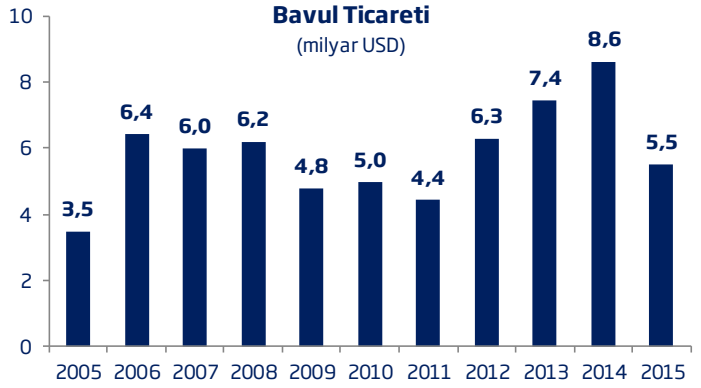
Cari açık Aralık'ta 5,1 milyar USD ile piyasa beklentilerinin bir miktar üzerinde gerçekleşmiştir. 2015 genelinde ise, cari açık 2014'e kıyasla 11,4 milyar USD azalarak 32,2 milyar USD'ye gerilemiştir. Böylece açık 2009 yılından beri en düşük seviyesine inmiştir. Bu gelişmede, aynı dönemde 15,8 milyar USD daralan dış ticaret açığı belirleyici olmuştur. Enerji hariç cari denge ise 2015 yılında 1,1 milyar USD fazla vermiştir.

Dış ticaret açığında daralma...

Ödemeler dengesi verilerine göre 2015 yılında ihracat gerek jeopolitik gelişmeler gerekse ihraç pazarlarındaki zayıf görünüm nedeniyle yıllık bazda %10 düşüş kaydetmiştir. Buna karşın, enerji fiyatlarındaki aşağı yönlü hareketin yıl boyunca sürmesi paralelinde ithalatta yaşanan %14'lük gerilemeye bağlı olarak önemli ölçüde daralan dış ticaret açığı cari dengeyi olumlu yönde etkilemiştir.

Turizm gelirlerinde ve bavul ticaretinde yaşanan düşüş ise cari dengedeki iyileşmeyi sınırlandırmıştır. 2015'te bavul ticaretinde kaydedilen 3,1 milyar USD'lik azalışın yanı sıra net turizm gelirlerindeki 3,2 milyar USD'lik düşüşte Rusya ekonomisindeki daralma önemli rol oynamıştır. 2015'te Rusya'dan gelen turist sayısı yıllık bazda %19 oranında azalmıştır.

Portföy yatırımları kaleminde sermaye çıkışı sürdü.

2015 yılının genelinde, yurt içindeki siyasi gelişmeler ve küresel piyasalardaki dalgalı görünüm nedeniyle portföy yatırımlarında 15,4 milyar USD'lik çıkış kaydedilmiştir. Bu tutarın yaklaşık yarısının yurt dışı yerleşiklerin devlet iç borçlanma senetleri piyasasındaki satışlarından kaynaklandığı görülmektedir. Hisse senedi piyasasında da sermaye çıkışı kaydedilmiştir. Portföy yatırımları kaleminde küresel krizin yaşandığı 2008'den bu yana ilk kez 2015'te yıllık bazda sermaye çıkışı yaşanması dikkat çekmiştir.

Doğrudan yabancı yatırımlarda olumlu görünüm...

Doğrudan yabancı yatırımlarda 2015 yılı boyunca güçlü bir görünüm izlenmiştir. Net doğrudan yabancı yatırımlar 2014'e kıyasla 6 milyar USD artarak 11,5 milyar USD olmuştur. Yıl içinde en yüksek tutarlı doğrudan sermaye yatırımı bankacılık ile kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı sektörlerinde gerçekleşmiştir.

Özel sektör yurt dışından fon sağlamayı sürdürüyor.

2015 yılında hem bankacılık sektörü hem de diğer sektörler yurt dışından kaynak sağlamayı sürdürmüştür. Bankacılık sektörü bu dönemde finansman kalitesini iyileştirecek biçimde kısa vadede net olarak 21,4 milyar USD borç ödemiş, buna karşın uzun vadede 26,2 milyar USD net kredi kullanımı gerçekleştirmiştir. Sektörün uzun vadede borç çevirme oranı

Türkiye'ye Net Sermaye Girişlerinin Dağılımı

(12 aylık kümülatif, milyon USD)

	Sermaye Girişlerinin Dağılımı (%)	
	Aralık 2014	Aralık 2015
Cari İşlemler Dengesi	-43.552	-32.192
Toplam Net Yabancı Sermaye Girişi	43.084	20.361
-Doğrudan Yatırımlar	5.476	11.495
-Portföy Yatırımları	20.104	-15.411
-Diğer Yatırımlar	16.014	14.640
-Net Hata ve Noksan	1.560	9.658
-Diğer	-70	-21
Rezervler⁽¹⁾	468	11.831

Not: Rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

(1) Rezervler, toplam net sermaye girişleri ile cari denge arasındaki fark olup (-) değer rezerv artışını, (+) değer rezerv azalışını ifade etmektedir.

Kaynak: Datastream, TCMB

Ödemeler Dengesi - Aralık 2015

İktisadi Araştırmalar Bölümü

%327 seviyesinde gerçekleşmiştir.

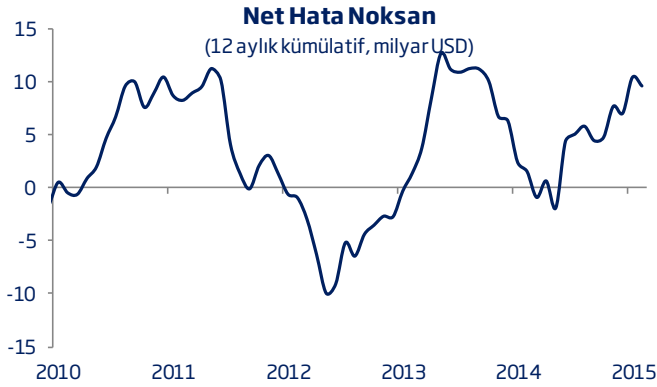
Diğer sektörler ise 2015'te hem kısa hem de uzun vadeli net kredi kullanıcısı olmuştur. Düşük tutarda kalan kısa vadeli net kredi kullanımına karşın, sektörün uzun vadede net kredi kullanımını 10,7 milyar USD olmuştur.

Ağustos ayından itibaren azalan rezerv varlıklardaki gerileme Aralık'ta hız kazanarak 6,6 milyar USD seviyesi ile

tarihi yüksek düzeyinde gerçekleşmiştir. Böylece, rezerv varlıkların 2015 yılında 11,8 milyar USD tutarında azalması ön plana çıkan bir gelişme olmuştur. Diğer taraftan, net hata ve noksan kaleminde yılın son ayında 1,1 milyar USD çıkış yaşanmıştır. Yıl genelinde ise, bu kalem cari açığın finansmanına 9,7 milyar USD ile önemli katkı sağlamıştır.

Beklentiler...

Enerji fiyatlarının mevcut seyri cari açık açısından olumlu bir görünüm sunmaktadır. Diğer taraftan, en büyük ihrac pazarımız olan Euro Alanı ülkelerine ilişkin yakın dönemde açıklanan öncü göstergeler ekonomik aktivitede bir miktar ivme kaybına işaret etmektedir. Ayrıca, artan jeopolitik risklerin ihracatın yanı sıra bavlul ticaretini ve turizm gelirlerini olumsuz etkileyeceği tahmin edilmektedir. İç talepteki toparlanma sinyallerinin de ithalat kanalı üzerinden cari açığı düşürmesi sınırlandırabileceği düşünülmektedir. Bu çerçevede, 2016 yılında cari açık üzerindeki yukarı yönlü baskıların 2015'e kıyasla artması beklenmektedir.

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Aralık 2015	Ocak - Aralık		% Değişim
		2014	2015	
Cari İşlemler Dengesi	-5.073	-43.552	-32.192	-26,1
Dış Ticaret Dengesi	-4.972	-63.597	-47.820	-24,8
Hizmetler Dengesi	611	26.768	23.959	-10,5
Seyahat (net)	690	24.480	21.248	-13,2
Birincil Gelir Dengesi	-839	-8.130	-9.523	17,1
İkincil Gelir Dengesi	127	1.407	1.192	-15,3
Sermaye Hesabı	-15	-70	-21	-70,0
Finans Hesabı	-6.207	-42.062	-22.555	-46,4
Doğrudan Yatırımlar (net)	-1.245	-5.476	-11.495	109,9
Portföy Yatırımları (net)	957	-20.104	15.411	-
Net Varlık Edinimi	-895	746	6.041	709,8
Net Yükümlülük Oluşumu	-1.852	20.850	-9.370	-
Hisse Senetleri	-417	2.559	-2.395	-
Borç Senetleri	-1.435	18.291	-6.975	-
Diğer Yatırımlar (net)	728	-16.014	-14.640	-8,6
Efektif ve Mevduatlar	1.868	437	2.122	385,6
Net Varlık Edinimi	1.961	283	15.009	5.203,5
Net Yükümlülük Oluşumu	93	-154	12.887	-
Merkez Bankası	-39	-2.333	-916	-60,7
Bankalar	132	2.179	13.803	533,5
Yurt Dışı Bankalar	157	-954	9.942	-
Yabancı Para	-419	-3.904	4.708	-
Türk Lirası	576	2.950	5.234	77,4
Yurt Dışı Kişiler	-25	3.133	3.861	23,2
Krediler	539	-15.173	-13.592	-10,4
Net Varlık Edinimi	267	1.863	792	-57,5
Net Yükümlülük Oluşumu	-272	17.036	14.384	-15,6
Bankacılık Sektörü	-164	11.837	4.866	-58,9
Bankacılık Dışı Özel Sektörler	353	6.086	10.756	76,7
Ticari Krediler	-1.676	-807	-2.908	260,3
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-3	-471	-262	-44,4
Rezerv Varlıklar (net)	-6.647	-468	-11.831	2.428,0
Net Hata ve Noksan	-1.119	1.560	9.658	519,1

Tabloda Altıncı Uluslararası Ödemeler Dengesi El Kitabı verileri kullanılmıştır. Veriler hakkında detaylı bilgiye [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

Kaynak: Datastream, TCMB

Ödemeler Dengesi - Aralık 2015

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü**İzlem Erdem - Bölüm Müdürü**

izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü

alper.gurler@isbank.com.tr

Hatice Erkiletlioğlu - Müdür Yardımcısı

hatice.erkiletlioglu@isbank.com.tr

İlker Şahin - Uzman

ilker.sahin@isbank.com.tr

Eren Demir - Uzman Yrd.

eren.demir@isbank.com.tr

Mustafa Kemal Gündoğdu - Uzman Yrd.

kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Gamze Can - Uzman Yrd.

gamze.can@isbank.com.tr

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.